

NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS
SCHOOL OF LETTERS

MSC PROGRAMME IN COUNSELLING AND CAREER GUIDANCE

LABORATORY OF EXPERIMENTAL PEDAGOGY

CENTERS FOR VOCATIONAL GUIDANCE AND COUNSELLING

PROCEEDINGS OF THE 1ST INTERNATIONAL CONFERENCE

ATHENS (23-25-1-04)

**PROMOTING NEW FORMS OF WORK ORGANIZATION AND OTHER
COOPERATIVE ARRANGEMENTS FOR COMPETITIVENESS AND
EMPLOYABILITY**

With the Support of the European Committee

ATHENS 2004

Editorial Committee:

Christina NOVA-KALTSOUNI,
Assoc. Prof. of the
University of Athens
Michalis KASSOTAKIS, Prof. of the
University of Athens

Copyright: University of Athens

CONTRIBUTORS

ASHFORD Nicolas
 CHIOTAKIS Stelios
 De HERTOOG Friso
 DEKKER Ronard
 FITZIMMONS Mike
 GAVROGLOU Stavros
 GEKAS George
 GEORGOULAS Stratos
 HAGUE Jeremy
 HUZZARD Tony
 JECCHINIS Chris
 KASSOTAKIS Michael
 KATSANEVAS Theodoros
 KLEINKNECHT Alfred
 KORRES Georgios
 LADERRIERE Pierre
 LATNIAK Erick
 LAUNIKARI Mika
 MORRIS Jo
 MOURIKI Alik
 NAGOPOULOS Nikos
 O' KELLY Kevin
 PATINIOTIS Nikitas
 POMONI Evagelia
 POMONIS Theodoros
 TEFANIDIS Andreas
 THAKE Anne-Marie
 TOTTERDILL Peter
 TOUMBAS Lambros
 TSIPOURI Lena
 TSOMBANOGLOU Georgios
 VITSILAKI Chrysi

NATIONAL AND KAPODISTRIAN
 UNIVERSITY OF ATHENS
 SCHOOL OF LETTERS

MSC PROGRAMME IN
 COUNSELLING AND CAREER
 GUIDANCE

LABORATORY OF
 EXPERIMENTAL PEDAGOGY

PROCEEDINGS OF THE 1st
 INTERNATIONAL CONFERENCE
 ATHENS (23-25-1-04)

**PROMOTING NEW FORMS OF
 WORK ORGANIZATION AND
 OTHER COOPERATIVE
 ARRANGEMENTS FOR
 COMPETITIVENESS AND
 EMPLOYABILITY**

With the Support of the European
 Commission

ATHENS 2004

SCIENTIFIC COMMITTEE

President: *Jecchinis Chris*, Professor Emeritus of Economics at Lakehead University of Ontario-Canada, Corresponding Member of the European Academy of Arts, Sciences and Humanities

Vice President: *Kassotakis Michael*, Professor at the University of Athens
 O'Kelly Kevin: Visiting Research Fellow at the University of Limerick, Former Manager of Research of European Foundation

Members

Andreasen Lars-Erik: European Commission (Administrator Principal)
Bezevegis Elias, Professor at the University of Athens
Giannitsas Nikolaos, Professor at the University of Athens
Dellasoudas Lavrentios, Professor at the University of Athens
Zisimopoulos Agelos, Vice President of the National Centre for Career Guidance (Greece)
Karantinos Dimitrios, Researcher at the National Research Centre (Greece)
Katsanevas Theodoros, Professor at the University of Piraeus
Kroustalakis Georgios, Professor at the University of Athens
Lambraki-Paganou Alexandra, Professor at the University of Athens
Nova-Kaltsouni Christina, Associate Professor at the University of Athens
Sidiropoulou-Dimakakou Despoina, Assistant Professor at the University of Athens
Tsipouri Lena, Associate Professor at the University of Athens
Psacharopoulos Georgios, Member of the Hellenic Parliament

ORGANISING COMMITTEE

President: *Nova-Kaltsouni Christina*, Associate Professor at the University of Athens

Members:

Kassotakis Michael, Professor at the University of Athens
Marmarinos Jannis, Associate Professor at the University of Athens
Sidiropoulou-Dimakakou Despoina, Assistant Professor at the University of Athens
Tsipouri Lena, Associate Professor at the University of Athens
 Dr. *Fakiolas Nikolaos*, Research Fellow at the National Research Centre (Greece)

Contens

Foreword, Chris JECCHINIS
Note for the Readers
Summaries of the Opening Session

I. PLENARY SESSION

Chris JECCHINIS
Kevin O' KELLY

II PLENARY SESSION

Frizo de HERTOOG /Tony HUZZARD/ Jeremy HAGUE
Nikolas ASHFORD

III PLENARY SESSION

Peter TOTTERDILL
Lena TSIPOURI
George GEKAS

III PLENARY SESSION

Jo MORRIS
Ronald DEKKER/ Alfred KLEINKNECHT
Erich LATNIAK

IV PLENARY SESSION

Pierre LADERRIERE
Theodoros KATSANEVAS
Michael KASSOTAKIS

V PLENARY SESSION

Mike FITZIMMONS
Andreas STEFANIDIS
Anne- Marie THAKE
George TSOMBANOGLU/George KORRES (*this document*)
Lambros TOUMBAS

VI PLENARY SESSION

Mika LAUNIKARI
Chrisi VITSILAKI
Nikitas PATINIOTIS/ Stavros GEORGOULAS

VII PLENARY SESSION

Níkos NAGOPOULOS

CLOSING REMARKS, Chris JECCHINIS

Note: all the conference documents are free to download in PDF format from:
<http://www.ergastirio.ppp.uoa.gr/ereyna/ekdiloseis.html>

**NEW METHODS AND PRACTICES FOR SOCIAL COHESION. RECENT
CHANGES IN THE ORGANISATION – LOCAL PARTNERSHIPS FOR
SOCIAL INCLUSION – EMPLOYABILITY AND LIFE-LONG LEARNIG**

**(ΝΕΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ.
ΠΡΟΣΦΑΤΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ – ΟΙ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ
ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ)**

Georgios TSOMPANOGLU, Assist. Professor at the University of Aegean
Georgios KORRES, Assist. Professor at the University of Aegean

Abstract

Recent changes in the European Union and the other OECD member-States refer to the development of the Third Sector of the economy (NGO's, Social enterprises, voluntary work forms) all of which constitute interesting proposals for the social institutions in our country. This paper attempts to present the general framework, which aids in the formation of new proposals for a social innovation that bridges the gap between society and economy bringing in a transformation in the field of social intervention in many countries. Such new forms are social partnerships that develop at local level between all social partners and the social economy representing excluded populations such as women, migrants, youth, special needs people in general. The phenomenon, which dominates is characterized by the locality and the participation of all social agents. The main emphasis is to be able to deliver the inclusion at local level.

Περίληψη

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ που αναφέρονται στην ανάπτυξη του Τρίτου Τομέα της οικονομίας (ΜΚΟ, εθελοντικές μορφές εργασίας και κοινωνικές επιχειρήσεις) αποτελούν ενδιαφέρουσες προτάσεις για τους κοινωνικούς φορείς της χώρας μας. Η παρουσίαση αυτή παρουσιάζει το γενικό πλαίσιο το οποίο συνδράμει στην δημιουργία των νέων προτάσεων κοινωνικής καινοτομίας που γεφυρώνουν το κενό μεταξύ κοινωνίας και οικονομίας έχουν δε αλλάξει το πεδίο κοινωνικής παρέμβασης σε πολλές χώρες μέλη. Αυτές οι νέες μορφές είναι οι εταιρικές σχέσεις (social partnerships) που αναπτύσσονται σε τοπικό επίπεδο μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και των εθελοντικών οργανώσεων των ανέργων, των ΑΜΕΑ και των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων εν γένει. Ένα φαινόμενο που κυριαρχεί χαρακτηρίζεται από την τοπικότητα και την πολυμετοχικότητα των τοπικών εταίρων με κύρια τάση την κοινωνική ένταξη (social inclusion).

Το γενικό μακροκοινωνιολογικό πλαίσιο. Η παγκοσμιοποίηση της εργασίας.

Οι μοντέρνες κοινωνίες αναπτύχθηκαν έχοντας βάση θεώρησης και ανάλυσης την εθνική κοινωνία. Αυτό δε μας ξαφνιάζει, είναι φυσικό, δεδομένου ότι το κράτος-έθνος έχει διαδραματίσει βασικό ρόλο στο σχηματισμό και την ανάπτυξη των μοντέρνων κοινωνιών μαζί με τα εθνικά συστήματα βιομηχανίας, την οικονομία της αγοράς, τα εθνικά συστήματα δικαίου, όλα βασισμένα σε σύνθετες μορφές οργάνωσης εργασίας. Η εστίαση όμως στο επίπεδο μιας χώρας ή ακόμη και σε υπερεθνική ομοσπονδία, όπως είναι η Ε.Ε., κρύβει τη βασική διασύνδεση τού παγκόσμιου συστήματος.

Ενώ η επανάσταση στις επιστήμες κατά το 18^ο και 19^ο αιώνα γινόταν παράλληλα και στην οικονομία και την πολιτική, πρώτα στις φυσικές και μετά στις κοινωνικές επιστήμες, σήμερα η επανάσταση στις πληροφορίες, τις τεχνικές-επιστημονικές καινοτομίες δεν έχει παράλληλο αντίκρισμα σε κοινωνικές θεωρίες και καινοτομίες στον ίδιο βαθμό.

Είναι γεγονός ότι η γνώση σήμερα είναι αποσπασματική και ίσως αδύναμη να συλλάβει τις κοσμοϊστορικές αλλαγές και τους μετασχηματισμούς στην εργασία και τη ζωή.

Η εποχή της παγκοσμιοποίησης είναι εποχή τού ριζοσπαστικού εκσυγχρονισμού η οποία απαιτεί αναδόμηση βασικών ερωτημάτων, εννοιολογικές αλλαγές και κοινωνικές καινοτομίες.

Ο 21^{ος} αιώνας είναι ο αιώνας που έχει τα χαρακτηριστικά ενός ενιαίου συστήματος αλλά και ενός κόσμου κομματιασμένου στον οποίο οι τάσεις για παγκόσμια ένταξη και παγκόσμια διακυβέρνηση είναι καιρίες.

Είναι γεγονός ότι πρέπει να δούμε καλύτερα το ρόλο των αγορών, των κοινοτήτων, των πολιτών και των κυβερνητικών οργανισμών ως θεσμικούς μηχανισμούς κοινωνικής ενσωμάτωσης και διακυβέρνησης στο παγκόσμιο σύστημα.

Ο σημερινός κόσμος της εργασίας μπορεί να παρομοιασθεί με το ολόγραμμα ακτίνας λέιζερ όπου κάθε σημείο εμπεριέχει την πληροφορία του ΟΛΟΥ μια και οι εργαζόμενοι πολίτες-εργάτες βάλονται στην καθημερινή τους ζωή από μύριες πληροφορίες που έρχονται κάθε στιγμή από παντού.

Έτσι, αδυνατούμε να ξεχωρίσουμε το τοπικό από το διεθνές, το πολιτικό από το πολιτιστικό, το οικονομικό από το νομικό, το κοινωνικό από το οικονομικό δεδομένο, καθόσον αντιμετωπίζουμε έναν πολυσύνθετο κόσμο. Στην εποχή μας, το επίπεδο ανάλυσης για κάθε προσέγγιση τού φαινομένου εργασία, πρέπει να θεωρηθεί ως αυτό του παγκόσμιου επιπέδου. Η παγκόσμια κοινωνία της εργασίας και η σχέση της με την εκάστοτε εθνική και τοπική πραγματικότητα πρέπει να γίνει το κέντρο προσέγγισής μας. Η ενιαία κοινωνική πραγματικότητα αρθρώνεται με τις πολλαπλές μορφές τοπικής κοινωνικής πραγματικότητας.

Η καθιέρωση της παγκοσμιοποίησης ως κεντρικού φαινομένου της εποχής μας σημαίνει ότι ο παραδοσιακός εθνικός θεσμός τού κράτους βλέπει να διαβρώνεται η κυριαρχία του, εξαιτίας της αλληλεξάρτησης μεταξύ των μελών της διεθνούς κοινωνίας.

Η μεταβατικότητα είναι πλέον χαρακτηριστικό, λόγω της παγκοσμιοποίησης, όλων των αναπτυσσόμενων και αναπτυσσόμενων χωρών. Μεταβατικότητα σημαίνει παγκόσμιες ροές ανθρώπων (μετανάστευση), κεφαλαίου, πληροφοριών, ιδεών, τεχνολογιών οι οποίες αυξάνονται ραγδαία, ενώ οι θεσμοί και η πρακτική για τη διαχείριση τους υστερούν σε επίπεδο οργάνωσης.

Κάθε περίοδος μεγάλων κοινωνικών αλλαγών, όχι μόνο σε πολιτικό, οικονομικό,

τεχνικό, πολιτιστικό, επικοινωνιακό επίπεδο, δημιουργεί στους δρώντες έλλειμμα ασφαλείας και ανησυχιών, δεδομένου ότι το συνεχώς εξελισσόμενο κοινωνικό τοπίο δεν προλαβαίνει να παλιώσει. Το ρίσκο, λοιπόν, που γίνεται κυρίαρχο, δείχνει το δρόμο στην άνοδο ενός χαρακτηριστικού που έρχεται από την Παράδοση, δηλαδή αυτό της Εμπιστοσύνης.

Η εμπιστοσύνη, όμως, αναφέρεται εδώ ως έννοια που αγγίζει πλέον όλα τα κοινωνικά μεγέθη και τις κοινωνίες, είτε είναι αναπτυγμένες ή αναπτυσσόμενες είτε πρόκειται για μεγάλους οργανισμούς ή για μικρομεσαίους σχηματισμούς. Η εμπιστοσύνη σε μια παγκόσμια μορφή φαίνεται να αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την αντιμετώπιση όλων των κοσμοϊστορικών αλλαγών που συμβαίνουν τώρα παντού. Εμπιστοσύνη δημιουργείται με τη δημιουργία ενός πολιτισμού συνεργασίας στην εργασία και παντού. Ένας πολύπλοκος πολυπολιτισμικός κόσμος αναπτύσσεται δίνοντας έμφαση στην ανάγκη συγκρότησης πολυεπίπεδων τύπων διακυβέρνησης.

Σήμερα ένα ενιαίο σύστημα προσπαθεί να κυβερνήσει έναν αποσπασματικό κόσμο, χάρη στη μεγάλη ανάπτυξη στις επικοινωνίες και τις τεχνολογικές πληροφορίες, καθώς και στην ενσωμάτωση αυτών με την οικονομική και τη χρηματοδοτική πολιτική των διεθνών παραγόντων.

Δραστηριότητες κάθε είδους ενσωματώνονται ραγδαία στη δομή της οργάνωσης αυτών σε ένα διεθνές επίπεδο και κλίμακα – όπως οργανώνονται σε ένα παγκόσμιο-χωριό η παραγωγή και διανομή αγαθών και υπηρεσιών υλικού ή συμβολικού τύπου.

Τρεις είναι οι κύριοι θεσμικοί παράγοντες (αγορές, κυβέρνηση, οργανισμοί και κοινότητες πολιτών) οι οποίοι έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, βασισμένοι στις τρεις βασικές αρχές της οργάνωσης της εργασίας : την ανταλλαγή (αγορά), την εξουσία /αρχή (κυβέρνηση) και την αλληλεγγύη (κοινωνία πολιτών-κοινωνική οικονομία) αποτελώντας τον κορμό των θεσμών κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής ρύθμισης.

Οι σχέσεις όμως των θεσμών Αρχής με το Κράτος-Έθνος, η ανταλλαγή με την αγορά και η αλληλεγγύη με την κοινότητα των πολιτών είναι πολυσύνθετες και πολυδύναμες. Το κράτος, ενώ έχει το μονοπώλιο στην άσκηση της νόμιμης πίεσης /καταστολής και τη γενική ευθύνη ενσωμάτωσης των περιοχών και των κοινοτήτων, την ίδια στιγμή κάνει το ίδιο η κοινότητα των πολιτών που βασίζεται στην αλληλεγγύη και την αλληλεπίδραση. Παράλληλα, οι αγορές δεν είναι μόνο πεδίο οικονομικών αλλαγών αλλά και ασύμμετρων σχέσεων εξουσίας.

Οι αγορές, οι πολιτείες και οι κοινότητες αρθρώνονται στο συνδυασμένο αποτέλεσμα της διακυβέρνησης της εργασίας στο παγκόσμιο σύστημα.

Οι αγορές εκφράζουν θεσμικά την αρχή της ανταλλαγής. Είναι δε (οι αγορές) κοινωνικά κατασκευασμένες ολότητες που χρειάζονται ΡΥΘΜΙΣΗ. Ειδικά, η αγορά εργασίας χρειάζεται ρύθμιση με σκοπό τη διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής.

Η παγκόσμια αγορά και φυσικά αυτή της εργασίας είναι φαινόμενο μέγιστης σημασίας για τις εθνικές κοινωνίες της εργασίας, μια και οι σχέσεις τού εθνικού και τού παγκόσμιου είναι **ασύμμετρες**. Νωρίτερα οι εθνικές αγορές μπορούσαν να ρυθμίζονται με διανεμητική πολιτική. Στην Ευρώπη η κοινωνική ενσωμάτωση της εργασίας στη δημοκρατική σκηνή και η δημιουργία της πολιτείας της ευημερίας αποτέλεσε τη βάση μορφών κοινωνικής εναλλακτικής πολιτικής. Στην Ευρώπη η οργανωμένη εργασία έδωσε πίστη στη δημοκρατία, με σκοπό την απόκτηση πολιτικής (δικαίωμα ψήφου) και κοινωνικής ταυτότητας (προστασία κοινωνική, ΕΣΥ).

Η δύναμη των Διεθνών Εταιρειών χαρακτηρίζεται από δύναμη χωρίς ευθύνη, δεδομένου ότι είναι υπόλογοι μόνο στους μετόχους τους. Οι παράγοντες αυτοί, παρόλη τη σημασία και την επιρροή τους στα αυτόνομα κράτη, δεν μπορούν να εγγηθούν ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ.

Η παραδοσιακή αυτονομία του κράτους είναι σε διαδικασία μετάβασης και αλλαγής με κύρια χαρακτηριστικά του τα ακόλουθα:

- Ρυθμίσεις ομοσπονδιακού κέντρου Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Επιπτώσεις των δραστηριοτήτων Πολυεθνικών Εταιρειών.
- Μαζική ΑΝΕΡΓΙΑ και Μαζική μετανάστευση αλλοδαπών και προσφύγων.
- Συσσώρευση προβλημάτων μεγάλης κλίμακας όπως ναρκωτικά, γυναίκες και νέοι αποκλεισμένοι από την αγορά εργασίας, περιβαλλοντικά προβλήματα, η οικογένεια που αλλάζει δραστικά με την κυριαρχία μονογονεϊκών οικογενειών κ.ά.

Η έμφαση στη σχετική αδυναμία της πολιτείας σε σχέση με την παγκόσμια κοινωνία δεν πρέπει να μας απομακρύνει από το γεγονός ότι τα είδη πολιτικής που μπορούν να ρυθμίσουν την εργασία μπορούν να εφαρμοσθούν ΜΟΝΟ σε Εθνικό Επίπεδο ή σε επίπεδο ΕΕ. Εκεί βρίσκεται και η σχετική υπεροχή του Κράτους-Έθνους.

Η πολυεπίπεδη επίδραση της παγκοσμιοποίησης λειτουργεί καταλυτικά στο ριζοσπαστικό μετασχηματισμό των κρατικών διοικήσεων, καθώς αυτές αναδιαρθρώνονται και διεισδύουν εκ νέου σε τοπικά και περιφερειακά δίκτυα.

Οι παγκόσμιες ΡΟΕΣ, αλλά και οι μορφές Περιφερειακής Ομοσπονδιακής Ευρωπαϊκής πολιτικής προωθούν είδη ΕΝΕΡΓΩΝ ΚΡΑΤΙΚΩΝ πολιτικών στην εργασία και γι' αυτό είναι αυτές που σημασιοδοτούν ένα κράτος ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ-ΕΝΕΡΓΟ που δρα καταλυτικά.

Η Ανοιχτή Μέθοδος Συντονισμού της διαδικασίας της Λισσαβόνας αποτελεί έκφραση τέτοιας ενεργούς διακυβέρνησης.

Η μέθοδος αυτή, που θεσμοθετήθηκε στη Λισσαβόνα, έθεσε ξεκάθαρα το θέμα Ασφάλειας/Προστασίας της εργασίας και Ευελιξίας με κύρια έμφαση στη διαδικασία ενεργοποίησης των θεσμών της Πρόνοιας με έμφαση την οργάνωση της ευκαιρίας στην Εργασιακή Ζωή.

Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σ' αυτούς τους πολίτες που είναι πιο ΔΥΣΚΟΛΟ να εξυπηρετηθούν. Αυτό θέτει για πρώτη φορά την καθολικότητα των συστημάτων Κοινωνικής Συνοχής που δίνουν έμφαση στη ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ εστιάζοντας στις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες, τις κοινωνικές μειονότητες (γυναίκες και παιδιά που βρίσκονται σε φτώχεια), τους νέους και μακροχρόνια ανέργους, τα Α.Μ.Ε.Α. και τους εγκατεστημένους στη χώρα αλλοδαπούς.

Η διαδικασία από την Πρόνοια στην Απασχόληση δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απλή μετάβαση προς την εργασία. Πρέπει να θεωρηθεί ως δυναμική διαδικασία που δημιουργεί σταδιοδρομία (καριέρα) για τα κοινωνικά επαγγέλματα κάτι πρωτόγνωρο για την Ελλάδα.. Η επαναλαμβανόμενη διακοπή της εργασίας δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται από το σύστημα ως ξεχωριστό ατομικό γεγονός, αλλά να καλυφθεί ασφαλιστικά/εργασιακά.

Κατά τον ίδιο λόγο η διανομή των εργασιακών επιδομάτων πρέπει να αναγνωρίσει την ανάγκη για κατάρτιση και μάθηση, καθώς και βελτίωση των δεξιοτήτων, αντί να συνεχίζει παθητικά να αφορά επιδόματα βοηθητικά τού χαμηλού μισθού.

Η Υπηρεσία Απασχόλησης πρέπει ενεργά να ασχοληθεί με την κοινωνική ενσωμάτωση. Οι χαμηλές επενδύσεις σε υποδομές δημόσιου συμφέροντος όπως είναι οι δημόσιες μεταφορές, η παιδική φροντίδα, οι δημόσιοι χώροι αναψυχής, τα πάρκα, ο πολιτισμός, η υγεία, φανερώνουν όχι μόνο χαμηλό επενδυτικό κλίμα αλλά και κίνηση ξέμακρη από την απασχόληση.

Ένας σημαντικός τομέας δράσης για την εργασία του μέλλοντος είναι το πεδίο τής γνώσης-πληροφορίας. Είναι γνωστό ότι ο επαγγελματικός βίος γίνεται σύνθετος και ότι η εργασία αποκτά ακανόνιστες μορφές που συνάδουν με την πληθυντικότητα που συγκροτεί η παγκοσμιοποίηση.

Κυρίαρχο χαρακτηριστικό τής παγκοσμιοποίησης είναι η γνώση-πληροφορία οι οποία ρυθμίζει πλέον την όποια κοινωνική και οικονομική υπόσταση.

Η νέα αυτή κατάσταση φαίνεται να χαρακτηρίζεται από διαδικασία ενοποίησης τής εργασίας και των μορφών της με κυρίαρχο χαρακτηριστικό τη μεταβατικότητα των μορφών της. Εργασία, κατάρτιση, επιχειρηματικότητα, σταθμοί εργασίας μεταξύ δυο θέσεων (εργασίας), η ενσωμάτωση τής φροντίδας ηλικιωμένων, των παιδιών, των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες, όλα φαίνεται ότι πρέπει να αντιμετωπισθούν ολιστικά σε τοπικό επίπεδο.

Παράλληλα αυτές οι τελευταίες αλλαγές σε παγκόσμια αλλά και σε τοπική κλίμακα έχουν δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια αποκατάσταση των κοινωνικών κατηγοριών στοχεύοντας σε έναν νέο κοινωνικό πυρήνα, την οικογένεια, όπου τώρα είναι πολύ διαφορετική από ότι παλαιότερα. Οι μονογονεϊκές οικογένειες αποτελούν ένα μεγάλο τμήμα των κοινωνιών μας, η οικιακή απασχόληση και η γυναικεία αναπαραγωγική εργασία είναι αιτίες των αλλαγών αυτών. Ο ελεύθερος χρόνος έχει ενταχθεί πλέον μέσα στο σύστημα εργασία – ζωή που ομογενοποιείται πλέον.

Η εργασία καθώς και η ζωή έξω από αυτήν μεταμορφώνονται πλέον οργανωτικά σε μία ενιαία μορφή. Η φύση της παραγωγής και αυτών που αναπαράγουν καθίστανται ασαφή καθώς η παραδοσιακή παραγωγή μεταφέρεται σε αλλοδαπές χώρες όπου ελέγχεται κερδοσκοπικά από τα παλαιά βιομηχανικά κέντρα.

Η "αποβιομηχάνιση" στον Πρώτο Κόσμο δημιουργεί δομές στην οικονομία των υπηρεσιών όπου αναπαράγεται η δράση στα πεδία όπου πραγματοποιείται η συλλογική χρήση κοινωνικής αναπαραγωγής σε τομείς δηλαδή όπως είναι η υγεία, η εκπαίδευση και η κοινωνική προστασία. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν προσβάσεις στις κοινωνικές υπηρεσίες της πολιτείας οι οποίες πρέπει να χαρακτηρίζονται από την ικανότητα προσπέλασής τους από τις λαϊκές μάζες..

Εφόδια όπως η εκπαίδευση, υγεία, η κοινωνική προστασία, η εξειδίκευση, αποτελούν στοιχειώδη κοινωνικά δικαιώματα σε μια προηγμένη δημοκρατική πολιτεία.

Η υποδομή για την ανατροφή ενός παιδιού όπως είναι η προσχολική μάθηση/εκπαίδευση, το νηπιαγωγείο, η φύλαξη του παιδιού, τα πολιτιστικά κέντρα, τα κέντρα απασχόλησης νέων, όλα θεωρούνται βασικά δεδομένα για την κοινωνική ανάπτυξη αποτελώντας την βάση για μια κοινωνική πολιτεία. Χωρίς τα παραπάνω είναι δύσκολο στις μέρες μας να αναδειχθεί μια κοινωνία σε ανθρώπινη και να γίνει ανταγωνιστική. Βλέπετε ο ανταγωνισμός είναι βασισμένος σε μορφές ανθρώπινης συνεργασίας και αλληλεγγύης και όχι το αντίθετο. Η μικρότερη τοπική μονάδα, η

γειτονιά και η οικογένεια έχουν μετατραπεί σε έναν νέο ακρογωνιαίο λίθο της τοπικής κοινωνικής ανάπτυξης που στηρίζεται στην κοινωνική αλληλεγγύη.

Αυτός είναι και ο τρόπος για τον οποίο η τοπική ανάπτυξη πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις προοπτικές της ανάπτυξης – οικονομία , κοινωνία , την σωματική και πνευματική ανάπτυξη. Θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την ανάπτυξη και την ανακατανομή των πόρων. Ο στόχος πρέπει να είναι αρχικά η υποστήριξη στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη των τοπικών περιοχών στο εσωτερικό του εθνικού πλαισίου. Στη συνέχεια να διασφαλιστεί η κατανομή μιας τέτοιας ανάπτυξης όπου θα είναι ευρέως διανεμημένη και τρίτον οι κοινωνικά αποκλεισμένες ομάδες και περιοχές να συμμετέχουν όλο και περισσότερο σε αυτήν την ανάπτυξη .

Εκεί ακριβώς βρίσκεται και η έννοια της ευέλικτης-ασφαλείας όπου η πολιτική της απασχόλησης συναντά την πολιτική για την κοινωνική ενσωμάτωση και η απασχόληση πρέπει να γίνει περισσότερο ευέλικτη, αλλά και η κοινωνική προστασία να γίνει περισσότερο ορατή και με καλύτερες προδιαγραφές.

Η σύνθεση των δύο πεδίων της απασχόλησης και της κοινωνικής προστασίας αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία της τόσο σημαντικής κατηγορίας της κοινωνικής εμπιστοσύνης και αυτοπεποίθησης που αναφερθήκαμε νωρίτερα. Μέσα ακριβώς σ' αυτά τα πλαίσια πρέπει να δούμε το ρόλο των κοινωνικών εταιρειών, των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και των Μη-Κυβερνητικών-Οργανώσεων.

Ενώ η κυβέρνηση έχει τον τελικό λόγο σ' όλα αυτά, η ενεργός συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών είναι απολύτως βασική για την εξασφάλιση αποτελεσμάτων στα Εθνικά Σχέδια Δράσης. Η κοινωνία των πολιτών χρειάζεται εργαλεία, για να λειτουργήσει και να φέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί αποτελούν τέτοιες μορφές προωθώντας τη συνοχή, την εμπιστοσύνη και την ομαλή επικοινωνία, όλα αναγκαία δεδομένα για **διάφανες ανταλλαγές**. Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί πρέπει να εγκαθιδρυθούν ως οι ειδικοί σε κοινωνικά θέματα που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή τους. Η εγκαθίδρυση εμπιστοσύνης και εξειδίκευσης μπορούν να βοηθήσουν στην ανάπτυξη αποτελεσματικών και μακροχρόνιων συνεταιρισμών.

Οι Κοινωνικές Εταιρικές μορφές μπορούν να εστιάσουν τη δράση τους στις εξατομικευμένες ανάγκες της περιοχής τους, να προσφέρουν βοήθεια σε ευπαθείς ομάδες και εκπαίδευση σε μειονεκτούντες ομάδες. Το πλέον σημαντικό είναι ότι βοηθούν στην ανάπτυξη τεχνικών εφαρμογών, οι οποίες μειώνουν την απόσταση με τα μεγάλα πολιτιστικά και κοινωνικά κέντρα συντελώντας στη χώρο-χρονική σύγκλιση μεταξύ των περιοχών.

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί μπορούν να εκφράζουν σε τοπικό επίπεδο μορφές πολιτικής ευέλικτης ασφαλείας με έμφαση όλους αυτούς που δεν μπορεί να φθάσει η κρατική κεντρική πολιτική. Δείχνουν πως σε επίπεδο περιοχής η συνοχή σε πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο μπορεί να σχεδιασθεί με τη συμμετοχή οργανώσεων των μειονοτήτων, των γυναικών, των νέων, των εθελοντικών φορέων, των περιβαλλοντικών ενώσεων. Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί μπορούν να λειτουργήσουν διπλά, δηλαδή ως σχεδιαστές αλλά και ως εφαρμοστές πολιτικής και προγραμμάτων για την ενεργοποίηση της απασχόλησης. Έχουν την άμεση αντιπροσώπευση των τοπικών δυνάμεων, των ενώσεων, των συνεταιρισμών και μπορούν να συγκροτούν την ενεργό βάση για το σχηματισμό του κοινωνικού κεφαλαίου.

Με το κοινωνικό κεφάλαιο οι κοινωνίες και οι οικονομίες τους έρχονται κοντά σε ένα πυκνό δίκτυο ενώσεων όπου συγκροτείται η βάση διασύνδεσης της ευελιξίας της εργασίας με την κοινωνική προστασία.

Εκείνο που πρέπει να επισημανθεί, επίσης, είναι η ανάγκη για βελτίωση της ποιότητας του ανθρώπινου δυναμικού. Η βελτίωση και η ενίσχυση της Ενεργούς Μάθησης αποτελεί κύριο τρόπο βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας.

Η παγκοσμιοποίηση και οι νέες τεχνολογίες έχουν δημιουργήσει λοιπόν δραστικές εξελίξεις στη διακυβέρνηση και την εργασία. *Λόγω αυτού του φαινομένου το Κράτος δε μειώνεται αλλά αλλάζει.* Οι νέες προτάσεις για ασφάλεια και ευελιξία σημαίνουν ότι η εμπιστοσύνη είναι παντού και πάντοτε βασική για τη λειτουργία της διακυβέρνησης της εργασίας, η οποία πρέπει να στηρίζεται στις τοπικές κοινότητες.

Οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί και άλλες εταιρικές μορφές δομημένες σε τοπικό επίπεδο αποτελούν τις κύριες μορφές για την κοινωνική ανάπτυξη και απασχόληση σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης.

Κυβερνητικότητα και Παγκοσμιοποίηση

Οι κυβερνήσεις πρέπει πλέον να συναποφασίζουν σε έναν κόσμο μεγάλων κοινωνικό-πολιτικών αλλαγών που επηρεάζουν τις εσωτερικές διεργασίες. Κατά παράδοξο τρόπο, οι παγκόσμιες αγορές φαίνεται ότι βοηθούν, τις απόμακρες και μικρές περιοχές, που έχουν να προσφέρουν κάτι το ιδιαίτερο πολιτιστικά ή στην παραγωγή ιδιαίτερων προϊόντων (niche products and services) λόγω της απελευθέρωσης των επικοινωνιών και της αντίστοιχης μείωσης του κόστους της επικοινωνίας.

Μια ενιαία τοπική ανάπτυξη προϋποθέτει για παράδειγμα ενέργειες όπου θα δραστηριοποιήσουν και τις δύο πλευρές της τοπικής αγοράς δηλαδή και την προσφορά αλλά και την ζήτηση . Ο ρόλος των κοινωνικών συνεταιρισμών με την συλλογική τους δράση στο γενικότερο πλαίσιο εξαρτάται από τις τοπικές συνθήκες, από την φύση και το είδος των διαφορών που υπάρχουν στις υπάρχουσες παρεχόμενες υπηρεσίες . Καθώς επίσης και από την στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί για να επιληφθεί αυτού του είδους των διαφορών με τα τοπικά συμβούλια της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Είναι γεγονός ότι το νέο "κοινωνικό" περιβάλλον εκφράζεται με νέες έννοιες, όπως κοινωνικό κεφάλαιο, κοινωνική συνοχή, τοπικά σύμφωνα απασχόλησης, που έχουν γίνει μέρος του νέου λεξιλογίου της κοινωνικής ανάπτυξης.

Τα κύρια θέματα που συνθέτουν την τοπική ατζέντα (όπως την Τοπική Ατζέντα 21) σήμερα είναι το πώς οι τοπικοί πόροι θα αξιοποιηθούν καλύτερα, πως θα γίνει η εταιρική σχέση μεταξύ του Δημοσίου, του Ιδιωτικού και του Τρίτου Τομέα (ΜΚΟ. και εθελοντισμός) στις τοπικές περιοχές, ώστε αυτές να αναδείξουν την τοπική τους κληρονομιά, το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον σε μία γενική προσέγγιση από Κάτω προς τα Πάνω.

Η Ελλάδα βαίνει προς μια κατάσταση η οποία είναι σε μια διαρκή ανάπτυξη των αγορών συνοδευόμενη από την αυξανόμενη συνειδητοποίηση ότι μια τέτοια ανάπτυξη θα πρέπει να είναι καλύτερα κατανομημένη γεωγραφικά , όχι μόνο έχοντας σαν βάση την δίκαιη κατανομή αλλά διασφαλίζοντας ότι τέτοιου είδους ανάπτυξη δεν θα παρακωλύεται από τις αρνητικές επιπτώσεις της υπερσυγκέντρωσης όπως είναι η έλλειψη στέγης, επαρκούς δικτύου μαζικών μεταφορών, ικανής διανομής τοπικών αγαθών και γενικά η μη αποδεκτή ποιότητα ζωής .

Από τον Κορπορατισμό στην συμμετοχική και συνεταιριστική οικονομία.

Εάν μέχρι τώρα ο Τριπαρτισμός (Εργασία, Εργοδοσία, Κράτος) ήταν σχετικά περιορισμένος στις μεταπολεμικές Σκανδιναβικές χώρες και στην Βόρεια Αμερική, τα τελευταία χρόνια πολλές κυβερνήσεις έχουν αυξήσει την συνεργασία τους με τους κοινωνικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένων και αυτών της κοινωνικής οικονομίας, ιδιαίτερα σε θέματα απασχόλησης και κατάρτισης. Φυσικά όλα αυτά σε εθνικό επίπεδο. Το πως δουλεύει το σύστημα σε τοπικό επίπεδο είναι μια λεπτομέρεια η οποία ακόμη βρίσκεται σε ανάπτυξη.

Ο Τριπαρτισμός στην Αυστρία, Γερμανία, Δανία, Ολλανδία, σε τοπικό επίπεδο, φαίνεται ότι έχει αναπτυχθεί αξιόλογα, επιτρέποντας την εφαρμογή όσων έχουν συμφωνηθεί σε εθνικό επίπεδο. Γενικά, όμως, ο Τριπαρτισμός παρουσιάζει μία κρίση αντιπροσώπευσης, γιατί δεν έχει να πει πολλά για τους άλλους κοινωνικούς φορείς της "κοινωνικής οικονομίας", όπως του εθελοντισμού, των ΜΚΟ και των φορέων των κοινωνικά αποκλεισμένων. Άλλα συναφή θέματα που πρέπει να λυθούν αφορούν την σχέση Τριπαρτισμού με τις Ενεργείς Πολιτικές στην Αγορά Εργασίας. Σε χώρες με συγκρουσιακό εργασιακό, πολιτιστικό και πολιτικό περιβάλλον, όπου απουσιάζει η τυπική μεσολάβηση (mediation και εδώ έγκειται η σημασία της νομικό-διοικητικής θεώρησης) υπάρχει ένα εργασιακό κλίμα περιορισμένης εμπιστοσύνης μεταξύ των εταίρων. Το φαινόμενο οξύνεται ιδιαίτερα σε συνθήκες αδύνατης παρουσίας του κράτους, ως θεσμικού γενικού ισοδυνάμου που να μηδενίζει τις μικρές εστίες εξουσίας οι οποίες έχουν η καθεμία περισσότερο κέρδος ως προσωπικές εξουσίες παρά ως συνεταιριστικές μορφές.

Κοινωνικά Partnerships.

Σε πολλές χώρες ο θεσμός των εταιρικών μορφών είναι καθιερωμένος, όπως λ.χ. στο Βέλγιο (Υπο-Περιφερειακές Πλατφόρμες Sub-Regional Platforms στην περιοχή της Φλάνδρας), στην Ιρλανδία (Εταιρικότητες βασισμένες σε περιοχή –AREA BASED PARTNESHIPS-A.B.P.) και στον Καναδά (Εταιρείες Ανάπτυξης για το Μέλλον της Κοινότητας). Στην Ιταλία, ο νόμος του 1995 που προώθησε την ανάπτυξη σε υποανάπτυκτες περιοχές της χώρας προσκαλεί τα συνδικάτα, τους εργοδότες και τις τοπικές αρχές να συνεργασθούν και να παρουσιάσουν προτάσεις για την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων (εκτός υποδομών) οι οποίες είναι ενταγμένες σε αναπτυξιακά σχέδια σε επίπεδο υπό-περιοχής.

Τον Ιούνιο του 1996, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ζήτησε την πειραματική εισαγωγή των "Περιφερειακών Συμφώνων Απασχόλησης-Π.Σ.Α.", με σκοπό να δώσει το στίγμα της όλης προσπάθειας. Σήμερα υπάρχουν πάνω από 90 τέτοιες περιφερειακές ή τοπικές εταιρικές συμφωνίες υπό την αιγίδα των Περιφερειακών Συμφώνων Απασχόλησης στις χώρες, μέλη της Ε.Ε.

Το πλεονέκτημα αυτών των Π.Σ.Α, είναι ότι φέρουν μαζί τους εργαζόμενους, τους εργοδότες και τις εθελοντικές ομάδες για συγκεκριμένη δράση σε τοπικό επίπεδο. Οι σχέσεις αυτές δεν αποκλείουν καμιά ομάδα, όπως γίνεται στην περίπτωση του Τριπαρτισμού. Οι εταιρικές σχέσεις δημιουργούν τα forum, όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί μια συλλογική λύση του προβλήματος που είναι συμβατή με την τοπική ιδιομορφία.

Ο Δρ. Charles F. Sabel ονόμασε την έννοια αυτή "δημοκρατικό πειραματισμό". Αυτή η έννοια αποτελεί ένα θετικό παράδειγμα για την αντιπροσωπευτική δημοκρατία. Είναι γεγονός ότι τέτοιες μορφές δημοκρατικής έκφρασης αποτελούν σύμπτωμα ενός φαινομένου το οποίο οφείλεται στην ανάπτυξη νέων ομάδων στην κοινωνική οικονομία η οποία αποτελεί τον τρίτο τομέα της οικονομίας μεταξύ της δημόσιας και ιδιωτικής οικονομίας. Φαίνεται ότι η αντιπροσωπευτική δημοκρατία με την παραδοσιακή της μορφή χάνει την σημασία της όσο περνάει ο χρόνος ενώ η συμμετοχική δημοκρατία αυξάνεται διαρκώς ως φαινόμενο. Οι εταιρικές σχέσεις εκφράζουν για πρώτη φορά μια νέα έννοια πολιτικής συμμετοχής, όπου κανένας φορέας δεν αποκλείεται από αυτές. Από τον Τριπαρτισμό (Εργασία, Εργοδοσία και Κράτος) έχουμε τώρα ένα νέο πολιτικο-κοινωνικό φαινόμενο το οποίο είναι πολυμεριστικό. Οι εταιρικές αυτές μορφές εκφράζουν νέες δυνάμεις κοινοτικού-κοινωνικού πεδίου, ικανές να ανασυνθέσουν το κοινωνικό κεφάλαιο.

Το κοινωνικό κεφάλαιο εκφράζει μορφές κοινωνικής οργάνωσης, δίκτυα, θεσμούς συμμετοχής και κοινωνικής εμπιστοσύνης σε τοπικό επίπεδο, τα οποία δρουν καταλυτικά για τον συντονισμό και την συνεργασία προς αμοιβαίο όφελος. Η κοινωνική αλληλεγγύη και εμπιστοσύνη είναι απαραίτητη για τον σχηματισμό του κοινωνικού κεφαλαίου, πράγμα που έχει ως άμεσο αποτέλεσμα την κοινωνική συνοχή μειώνοντας ταυτόχρονα το κόστος των συναλλαγών μεταξύ των φορέων και επομένως επιταχύνοντας την κοινωνική ανάπτυξη. Η μείωση του κόστους των συναλλαγών επιφέρει ομογενοποίηση του κοινωνικού πεδίου και συγκρότηση μιας εύρυθμης λειτουργίας στις κάθε είδους κοινωνικές ανταλλαγές (οικονομικές, πολιτικές). Οι υπηρεσίες και η κυκλοφορία των καταναλωτών - πολιτών αναπτύσσονται, δεδομένου ότι η κοινωνική συνοχή βασίζεται στο κοινωνικό , κεφάλαιο, πράγμα που βοηθά στην εύρυθμη και οικονομικότερη διανομή των πλουτοπαραγωγικών πηγών. Με τον τρόπο αυτό μειώνεται η εγκληματικότητα και ο κοινωνικός αποκλεισμός γεγονός που συνεπάγεται εξοικονόμηση πόρων από δαπάνες για ασφάλεια, φυλακές, δικαστήρια, κλοπές και νομικές προσφυγές. Το κοινωνικό κεφάλαιο είναι η βάση των κοινοτικών-κοινωνικών αρχών της ισότητας η "equity".

Τέτοιες προοπτικές έχουν αποτελέσει την βάση κοινωνικο-οικονομικής ανάπτυξης στην περιοχή της Τρίτης Ιταλίας, Ιρλανδία, Καταλονία, Βασκία, όπως αποδεικνύει η μελέτη των Ιρλανδικών Τοπικών Εταιρικών Συμφώνων (ΟΟΣΑ, 1996). Η μελέτη αυτή έχει δείξει ότι υπάρχει πρόβλημα με το θέμα επίλυσης των συγκρούσεων μεταξύ των εταίρων, μια και η άμεση συμμετοχή δημιουργεί προβλήματα στην λήψη αποφάσεων μεταξύ των διορισμένων αξιωματούχων και των δημοκρατικά εκλεγμένων φορέων στους οποίους έχει επενδυθεί η εμπιστοσύνη των τοπικών ψηφοφόρων.

Υπάρχει επίσης το πρόβλημα της διάχυσης της εξουσίας για την λήψη αποφάσεων σε διαφορετικούς εταίρους, πράγμα που μπορεί να δημιουργήσει συγκρούσεις μεταξύ τους. Το θέμα των νέων τεχνολογιών οι οποίες απειλούν παλιές θέσεις εργασίας καθώς και οι θέσεις των φορέων των εργαζομένων αποτελούν αιτία για τέτοιες συγκρούσεις, γιατί διαφέρουν. Παράλληλα, οι φορείς των εργοδοτών επιμένουν μονομερώς στην μείωση του εργατικού κόστους. Σημαντικά προβλήματα υπάρχουν στο θέμα της παρακολούθησης και της αποτίμησης των διαφόρων οικονομικών δράσεων. Είναι γνωστό ότι τέτοιες εταιρικές σχέσεις στηρίζονται σε δημόσια χρηματοδότηση, διότι είναι συνδεδεμένες με την κυβέρνηση σε τοπικό και μέσο κυβερνητικό επίπεδο. Τέτοιες σχέσεις αποτελούν βασική έκφραση μιας εθνικής

πολιτικής ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Είναι αναγκαίο να αναπτυχθεί η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της χρήσης των δημόσιων χρημάτων ανά περίπτωση. Δηλαδή, η εθνική πολιτική που ευθύνεται για την διανομή των πόρων σε τοπικό επίπεδο πρέπει να γίνεται με κριτήριο την έννοια του κόστους και τις νέες μορφές αξιόπιστης κοινωνικής λογιστικής. Ο ρόλος της πολιτικής ηγεσίας σκοπό έχει να επιταχύνει ρυθμίζοντας κοινωνικές και οικονομικές επενδύσεις προς την τοπική κοινωνία και την περιφέρεια. Παράλληλα υπάρχει ένα θέμα που σχετίζεται με τους βαθμούς ελευθερίας και αυτονομίας του τοπικού-πολιτικού. Οι περιφερειακοί παράγοντες θέλουν αυτονομία, ενώ η κεντρική διοίκηση επιθυμεί μηχανισμούς ελέγχου και αξιολόγησης με κριτήρια εθνικού μεγέθους. Είναι δεδομένο ότι το εθνικό επίπεδο πρέπει να βοηθήσει τα τοπικά και περιφερειακά επίπεδα να αναπτυχθούν πέραν των πολιτικών κατευθύνσεων, βοηθώντας την ανάπτυξη των κριτηρίων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης.

Ο ρόλος των τοπικών αρχών, των δήμων, των κοινοτήτων σε χώρες - μέλη του Ο.Ο.Σ.Α. - έχει αναπτυχθεί, αναλαμβάνοντας στρατηγικές δυναμικές, όπου κύρια έκφραση τους είναι η συμμετοχή στις εθνικές πολιτικές απασχόλησης.

Είναι γεγονός ότι η τοπική αυτοδιοίκηση είναι σε θέση να αναγνωρίσει τις ιδιαίτερες ανάγκες που αντανακλούν τις πιέσεις των πολιτών και των τοπικών ψηφοφόρων. Αρκετές δημοτικές αρχές διαθέτουν σημαντικούς πόρους για την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών απασχόλησης. Υπηρεσίες για "one-stop-stop", υπηρεσίες με τα σχετικά info-ciosques έχουν αναπτυχθεί από πολλούς δήμους, όπου οι πολίτες έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από τις τοπικές αρχές.

Οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν κάνει σημαντικά βήματα, μέσω των οποίων οι δήμοι δραστηριοποιούνται. Στην Δανία οι δήμοι υποχρεούνται από το 1994 να προσφέρουν απασχόληση σε όλα τα άτομα κάτω των είκοσι ετών, καθώς και στους μακροχρόνια ανέργους. Στην Σουηδία οι δήμοι έχουν υποχρεωθεί από το 1995 να λάβουν μέτρα για να βοηθήσουν άτομα κάτω των είκοσι ετών με την υποστήριξη των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης. Στο Βέλγιο, από το 1997, όλες οι κοινότητες υποχρεούνται να δημιουργήσουν τοπικές υπηρεσίες απασχόλησης για τους μακροχρόνια ανέργους, αυτούς που είναι άνεργοι πέραν των τριών ετών. Στην Γερμανία, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση χρηματοδοτεί δραστηριότητες που δημιουργούν απασχόληση για τους λαμβάνοντας ήδη επιδόματα "πρόνοιας".

Είναι γεγονός ότι πρέπει να μελετηθούν σε κάθε περίπτωση οι συνθήκες για μια αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των Υπηρεσιών Απασχόλησης. Οι τοπικές εταιρικές σχέσεις έχουν βοηθήσει την ανάπτυξη της απασχόλησης μέσω της ικανοποίησης των τοπικών αναγκών, ιδιαίτερα στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Πρέπει η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των Δήμων και των Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης να επιτευχθεί, δεδομένου ότι αποτελεί τον κύριο τρόπο συνεργασίας του Κράτους με την Τοπική Κοινότητα.

Κρίνεται απαραίτητο στις μελέτες που διεξάγονται στο παρόν αλλά και στο μέλλον να εξετάζεται πώς μπορεί να βελτιστοποιηθεί η ανάπτυξη αλλά και η κατανομή αυτής της ανάπτυξης με έναν τρόπο όπου θα προάγει την κοινωνία και θα συμπεριλαμβάνει και θα υποστηρίζει την τοπική και την περιφερειακή ανάπτυξη μέσα από το φάσμα μιας διαρκούς εθνικής ευημερίας. Οι μελέτες θα πρέπει να καθορίσουν αντίστοιχους ρόλους στην εφαρμογή, στην ανάπτυξη κατάλληλων δομών με συμπεφωνημένο το κατάλληλο πλαίσιο όπου θα έχουν αξιολογηθεί στην εκτέλεση τους, από την έναρξη

του κάθε νέου προγράμματος ή σχεδιασμού που μπορεί να είναι το κλειδί μιας μελλοντικής επιτυχίας .

Για να επιτευχθεί ο ρόλος του περιγράμματος αυτού απαιτείται οι κοινοτικές ομάδες να καθοδηγούνται από αποτελεσματικά και ισχυρά τοπικά συμβούλια .

Οι κοινοτικές ομάδες πρέπει να έχουν δομημένη συνεργασία όπου θα έχει σχεδιαστεί από τους κοινωνικούς εταίρους , τις κοινοτικές ομάδες , τους τοπικούς συμβούλους και από τα γραφεία και τους οργανισμούς που σχετίζονται με την συγκεκριμένη πόλη. Ένα αποτελεσματικό Κοινοτικό Συμβούλιο πρέπει να έχει τα παρακάτω στοιχεία

- 1) Έναν ισχυρό , ανεξάρτητο και ουσιαστικό ηγετικό πρόσωπο στην προεδρική έδρα.
- 2) Μια σαφή και με προέχουσα επικεντρωμένη στρατηγική στην ανάπτυξη όπου θα είναι πραγματοποιήσιμη και ελέγξιμη.
- 3) Μια σαφή ιδέα για το που αρχίζουν οι ευθύνες του αλλά και που οι ευθύνες αυτές τελειώνουν.
- 4) Τον χρόνο και τα μέσα να αναπτύξει τις δεξιότητες σαν στρατηγικές και την ικανότητα του να δράσει σαν μια ομάδα
- 5) Την δυνατή πεποίθηση στις διαβουλεύσεις σαν μια διπλή διαδικασία ουσιαστικής διάδρασης.
- 6) Την πραγματική δέσμευση από όλα τα μέλη του Συμβουλίου στον αντικειμενικό στόχο των Κοινωνικών Συνεταιρισμών και την συνειδητοποίηση ότι αυτά τα μέσα των Συνεταιριστικών σχεδίων θα έχουν απήχηση σε κάθε μέλος - δικαιούχου του οργανισμού.
- 7) Υποστήριξη στα μέλη του Συμβουλίου από τους οργανισμούς , τους οποίους ανήκουν, στον αντικειμενικό στόχο και στα σχέδια του Συνεταιρισμού – συμπεριλαμβάνοντας την προθυμία στην από κοινού οικονομική ενίσχυση .

Εφαρμογή

Η εφαρμογή των συμφωνημένων σχεδίων είναι όπως είναι φανερό το πρώτο βήμα για να εξασφαλιστεί η επιτυχία του αντικειμενικού στόχου. Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί θέλοντας να χειριστούν με άλλους τρόπους τις τοπικές οικονομίες έχουν αναπτύξει μια σειρά μηχανικών εφαρμογών , οι οποίες εξαρτώνται από την έκταση που επιδίδουν στις απευθείας πρωτοβουλίες, στην αλληλεγγύη με τα άλλα γραφεία και την κατά κύριο λόγο εμπλοκή στην εφαρμογή συμβουλών παρασυρόμενοι από τους άλλους .

Η μελέτη των κοινωνικών και αγροτικών συνεταιρισμών μας έχει βοηθήσει στο να προσδιορίσουμε την διαδικασία εφαρμογής του προγράμματος με τους ακόλουθους τρόπους :

- 1) Προσδιορισμός των ομάδων –στόχων που έχουν προτεραιότητα καθώς και των γεωγραφικών περιοχών που βασίζονται στις κοινωνικό-οικονομικές μελέτες και εκτιμήσεις των μελών και του προσωπικού του Τοπικού Συμβουλίου.
- 2) Προσδιορισμός των ελλείψεων , των “ κενών ” στην παροχή υπηρεσιών και υποστήριξη στις ομάδες πληθυσμού που τις χρησιμοποιούν.
- 3) Διερεύνηση των σημαντικότερων ελλείψεων ώστε να προσδιοριστούν οι ακριβείς χειρισμοί που απαιτούνται , καθώς και να πεισθούν οι μελλοντικοί

χρηματοδότες για τον συσχετισμό και τις επιπτώσεις που αυτοί θα έχουν από αυτές τις ελλείψεις.

- 4) Υλοποίηση πιλοτικών πρωτοβουλιών, κατά κανόνα σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Κράτους και της Κοινότητας και με την συν-χρηματοδότηση των Συν-εταιρισμών και τις υπηρεσίες που είναι σχετικές με το αντικείμενο.
- 5) Αξιολόγηση της επιτυχίας της πορείας του έργου και προτάσεις για πιθανές τροποποιήσεις και περαιτέρω ανάπτυξη.
- 6) Ανάπτυξη των επιτυχημένων δράσεων από την πορεία του έργου, κοινωνική υποστήριξη, ενίσχυση υλικής υποδομής.
- 7) Προώθηση και διαφήμιση των αποτελεσμάτων και των πλεονεκτημάτων.
- 8) Προσδιορισμός μακροχρόνιων θεμάτων και επιπτώσεων και ανάπτυξη πολιτικών ούτως ώστε αυτά τα θέματα να υποστηριχθούν.

Το κλειδί της επιτυχίας στην εφαρμογή ενός κοινωνικού προγράμματος είναι η ανάγκη δημιουργίας εμπιστοσύνης ανάμεσα στους διάφορους εταίρους και η ανάγκη των ομάδων των Κοινωνικών Συνεταιρισμών να εγκαθιδρύσουν σαν οι ειδικοί σε κοινωνικά θέματα που λαμβάνουν χώρα στην περιοχή τους. Μόνο η εγκαθίδρυση της εμπιστοσύνης και της εξειδίκευσης μπορούν να αναπτυχθούν αποτελεσματικοί και μακροχρόνιοι συνεταιρισμοί ανάμεσα στα διάφορα μέλη που τους απαρτίζουν.

Τα πρώτα άμεσα στοιχεία από τις μελέτες περιπτώσεων και από τις απόψεις των χρηστών της κοινότητας είναι ότι οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί έχουν ανταποκριθεί ικανοποιητικά σε όσους έχουν εμπλακεί τοπικά. Οι στηριζόμενες στην εντοπιότητα εξατομικευμένες υπηρεσίες που εφαρμόζονταν από ειδικούς στην κοινότητα γενικά, και η κατανομή σε συνεταιρισμό που συνεργάζεται με άλλες υπηρεσίες, μπορεί να είναι αποτελεσματικές και να αναπληρώσουν τα κενά που είναι γνωστά στην παροχή υπηρεσιών για αυτές τις ομάδες στόχου. Παράλληλα όμως οι Τοπικοί Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί πρέπει να διαθέτουν τα μέσα ούτως ώστε να εκπληρώνουν αυτό το ρόλο και πρέπει να έχουν πρόσβαση στους σχεδιαστές της πολιτικής. Αυτό απαιτεί:

- 1) Χρόνο και μέσα για μια αποτελεσματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των πρωτοβουλιών ούτως ώστε να εκτιμηθεί κατά πόσο αυτές, έχουν μια ευρεία πολιτική σχέση.
- 2) Χρόνο και μέσα ούτως ώστε να γίνεται ανταλλαγή εμπειριών από όλους τους Κοινωνικούς Συνεταιρισμούς και να αποκομίζονται εμπειρίες σε πολιτικά θέματα.
- 3) Πρόσβαση στον πολιτικό σχεδιασμό για να διασφαλίσουν ότι οι εισηγήσεις τους θα ληφθούν υπόψη των σχεδιαστών και πιθανόν μέσα από αυτή την θέση να τεθούν υπό αναθεώρηση οι επιτροπές που έχουν σχηματιστεί από τους υπάρχοντες εθνικούς οργανισμούς, καθώς και οι περιφερειακοί και οι τοπικοί αντιπρόσωποι.

Αυτό σημαίνει ότι οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί πρέπει να είναι αποτελεσματικοί και να έχουν εμπεριστατωμένες απόψεις σε κοινωνικά θέματα όπου αυτές θα αναβαθμίζονται, δεν θα αντικαθίστανται από την κοινωνική γνώμη, χωρίς να εξαιρούνται βέβαια οι ίδιοι.

Συμπεράσματα

Η παγκοσμιοποίηση επιφέρει τρομακτικές αλλαγές στην διοίκηση των κρατών εθνών επιβάλλοντας μηχανισμούς ολικής κοινωνικής ενσωμάτωσης και την αποκέντρωση των υπηρεσιών η οποία γίνεται για λόγους οικονομικούς αλλά και λόγω αναγκών της συμμετοχικής δημοκρατίας η οποία επιβάλλεται από τις συνθήκες ανταγωνισμού και την επιτάχυνση της ανταγωνιστικότητας. Οι νέες συνθήκες ανταγωνισμού και ο επακόλουθος καταμερισμός εργασίας έχουν ως αποτέλεσμα την μερική αντικατάσταση του τύπου μαζικής παραγωγής από νέες μορφές ευέλικτης παραγωγής, που βασίζονται στις μικρές μονάδες και στην εργασία σε ομάδες.

Οι τοπικοί κοινωνικοί συνεταιρισμοί αποτελούν μια τέτοια ανάπτυξη λόγω της ευελιξίας που επέρχεται και επεκτείνεται και στον τομέα της κοινωνικής αναπαραγωγής της εργασίας..

Είναι γνωστό ότι οι αλλαγές στον χώρο της παραγωγικής διαδικασίας επιφέρουν αντίστοιχες αλλαγές και στην δημόσια διοίκηση. Αυτό σημαίνει, ότι οι νέες μορφές οργάνωσης εργασίας που επέρχονται με την επανάσταση στις επικοινωνίες εκφράζονται με την μορφή της Νέας Δημόσιας Διαχείρισης (New Public Management), κατά την οποία ο πολίτης πρέπει να έχει σχέσεις πελάτη με τις τοπικές υπηρεσίες. Ο πολίτης πρέπει να έχει πρόσβαση στις Δημόσιες πληροφορίες σε άμεσο επίπεδο, αφού η νέα οικονομία βασίζεται στην γνώση και στην επεξεργασία της η οποία γίνεται στο πιο κοντινό, στην δράση / παραγωγή, επίπεδο. Η νέα σχέση πολίτη και τοπικού κράτους αποτελεί το κέντρο βάρους μιας νέας οικονομικής συγκυρίας. Οι κοινωνικοί συνεταιρισμοί επιτυγχάνουν αυτό ακριβώς.

Οι νέες αλλαγές στην παραγωγική διαδικασία και η κυριαρχία της γνώσης στην εν γένει παραγωγή επιφέρουν μεγάλες καινοτομίες και στην κύρια φύση παροχής κοινωνικών υπηρεσιών ένταξης στην αγορά εργασίας.

Ο ρόλος των Κοινωνικών Συνεταιρισμών

Ο ρόλος των Κοινωνικών Συνεταιρισμών θα πρέπει να συνεχίσει να είναι διπλός και να συσχετίζεται και με τον σχεδιασμό αλλά και με την εφαρμογή προγραμμάτων. Θα πρέπει να επικεντρώνονται στην προώθηση των προγραμμάτων και να δοκιμάζουν καινοτόμες προσεγγίσεις που θα είναι κοντά στις ανάγκες των ομάδων στόχων. Να αναπληρώνουν τις υπάρχοντες ελλείψεις στην παροχή υπηρεσιών και οι εξατομικευμένες λύσεις να συναντούν τοπικές συγκεκριμένες ανάγκες .

Στο επίπεδο της στρατηγικής οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί θα πρέπει να διασαφηνίσουν το ρόλο τους στην νέα τοπική ανάπτυξη / τοπικό κυβερνώντα χώρο .Αυτό επίσης δέχεται επιρροές και από τις τοπικές συνθήκες. Ακόμη, οι Συνεταιρισμοί θα πρέπει να αναλάβουν ένα τοπικό συντονιστικό ρόλο μέσα στο εύρος της γεωγραφικής περιοχής που έχουν αναλάβει . Μπορούν να λειτουργήσουν κατά κύριο λόγο στα στρατηγικά επίπεδα σχεδιασμού σαν ειδικοί στα κοινωνικά θέματα συμπεριλαμβάνοντας και εστιάζοντας στην επιρροή που μπορεί να αναπτύξει το εύρος των καθημερινών τοπικών προβλημάτων , έτσι ώστε να ενισχύει τις επιδιώξεις της κοινότητας στο σύνολο της. Για να ικανοποιηθούν αυτοί οι ρόλοι, θα πρέπει ο Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί να αποδείξουν την επιδεξιότητά τους στο σύνολο της κοινότητας . Θα πρέπει να αποδείξουν ότι αυτοί πραγματικά μπορούν να εκπροσωπήσουν με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα αυτών των ομάδων στο

επίπεδο των αποφάσεων .Ωστόσο αυτό δεν πρέπει να γίνει σε βάρος των κοινωνικών αντιπροσώπων .

Οι Συνεταιρισμοί θα πρέπει να συνεχίσουν να διασφαλίζουν και να στηρίζουν το δικαίωμα των κοινοτήτων να εκφράζουν από μόνοι τους τις δυσαρέσκεις τους στα διάφορα θέματα που τους απασχολούν .

Τοπική Ανάπτυξη .

Το σύνολο της τοπικής κοινωνίας είναι ένα κομμάτι της τοπικής ανάπτυξης. Μια ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη πρέπει να εμπεριέχει την διάδοση της εθνικής ανάπτυξης, όπως επίσης και την προοπτική καθώς και την επάνοδο των προνομίων μιας τέτοιας ανάπτυξης με έναν τρόπο όπου θα συντηρεί την κοινωνία στο σύνολο της . Ακόμη θα πρέπει να εμπεριέχει την ευρύτερη συμμετοχή των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων στην προσπάθεια για την δική τους ανάπτυξη. Ποτέ οι συνθήκες δεν ήταν τόσο ευνοϊκές ούτως ώστε να επιδιώξουν τέτοιου είδους αντικειμενικούς στόχους και ποτέ δεν είχαν την δυνατότητα ώστε να δημιουργήσουν μεγαλεπήβολους στόχους μια που ούτε η ίδια η κοινωνία μας έχει αναπτύξει.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις που έχουν την μορφή των Συνεταιρισμών, μορφή που πραγματικά είναι μοναδική μπορεί να διαχειριστεί την κοινωνική οικονομία και όχι μόνο .

Οι νέες μορφές εταιρικότητας, όπως είναι ο πολυμερισμός (multipartyism), αποτελούν επιτυχημένες μορφές κοινωνικής καινοτομίας και εκφράζουν την νέα σημαντική ανάδυση του τοπικού κράτους και της οικονομίας του. Η διάσταση αυτή πρέπει να αναπτυχθεί και στην χώρα μας, για να δώσει την ευκαιρία για "πραγματική" απασχόληση και περιφερειακή ανάπτυξη.

Βιβλιογραφία

- European Foundation for the improvement of living and Working conditions (1999), Local Partnerships: A Successful Strategy for Social Cohesion?, Dublin.
- OECD (1996), Ireland: Local Partnerships and Social Innovation, Paris.
- OECD (1996), Area Based Partnerships, Paris.
- OECD(1999b) The Local Dimension of Welfare-to-Work, An International Survey, Paris.
- OECD (1998) Local Management for More Effective Employment Policies, Paris.
- OECD(1999a) Decentralizing Employment Policy: New trends and Challenges, Paris.
- OECD (1999) The local dimension of Welfare-to-Work, An International Survey, Paris.
- OECD (1999c) "Managing Accountability in Intergovernmental Partnerships", Unclassified Document PUMA/RD(99)4/FINAL.
- OECD(2000) Employment Outlook, Statistical Annex, Paris

Sabel, C. (2001) "Democratic Experimentalism: What to Do About Wicked Problems After Whitehall", in OECD, Devolution and Globalization: Implications for Local Decision-Makers. proceedings from an OECD conference held in Glasgow, Scotland, on 28-29 February 2000.